

N:o 38.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 9 Juni 1883.
— — — — Andra Kammaren den 9 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående öfverlåtande på Vesterviks stad af lägenheten Stegeholm eller Stottsholmen i Lofta socken och Tjusts härad af Kalmar län.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 43.)

Till Konungen.

I en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kalmar län till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnad ansökning hade stadsfullmäktige i Vestervik förmält, hurusom allt sedan Kongl. Maj:t genom resolution den 17 Maj 1739 till vederbörandes efterrättelse fastställt en mellan Östgöta regemente till häst och Vesterviks stad träffad öfverenskommelse, hvarigenom staden mot en årlig ränta af 60 daler silfvermynt fått sig tillförsäkrad ständig besittningsrätt till en under dåvarande löjnantsbostället Stufverum lydande, i Lofta socken och Tjusts härad af Kalmar län belägen holme, kallad Stegeholm eller numera Slottsholmen, med dertill hörande fiske, staden varit i oqvald besittning deraf mot erläggande af den stadgade räntan, men att genom nyssnämnda boställes indragning till statsverket giltigheten och lagenliga beståndet af berörda öfverens-

kommelse blifvit ifrågasatt, och olika meningar uppstått rörande stadens rätt till ifrågavarande holme; och då med afseende å ej mindre holmens läge invid stadens planlagda område, än ock behofvet för staden af holmens numera för åtskilliga ändamål anlitade jordområde, det vore af vigt för staden att fortfarande få innehafva holmen, hade stadsfullmäktige anhållit, att staden måtte, i öfverensstämmelse med hvad genom Eders Kongl. Maj:ts cirkulär den 6 December 1878 vore stadgadt för derefter skeende jordafsöndringar, varda medgifvet att emot erläggande en gång för alla af 300 kronor, motsvarande tjugu gånger den nuvarande afgäldens belopp, för all framtid förvärfva och till sig lösa holmen med tillhörande fiske. Öfver berörda ansökning, som blifvit af magistraten i Vestervik till bifall förordad, hade Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inhemtat yttranden ej mindre af bostället Stufverums arrendator, som förklarar något hinder från hans sida icke möta för bifall till ansökningen, derest han befriades från skyldighet att erlægga holmen med tillhörande fiske åsatt jordeboksränta, 5 kronor, samt derjemte, enär det med honom upprättade arrendekontraktet af den 8 Februari 1876 tillförsäkrade honom bostället med alla dertill hörande egor, byggnader, lägenheter och förmåner, erhöle vederlag för arrendet af holmen, än ock från vederbörande fögderiförvaltning; och hade Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för sin del, lika med fögderiförvaltningen, tillstyrkt bifall till den gjorda framställningen, dock under vilkor att staden tillförbundes att årligen utgöra förenämnda jordeboksränta eller ock, om sådant ansåges lämpligare, i lösesumma, utöfver det erbjudna beloppet, erlægga ytterligare 100 kronor, motsvarande tjugu gånger räntans belopp, hvartill ock stadsfullmäktige i särskild skrifvelse förklarar sig, å stadens vägnar, villige. Anbefaldt att i ärendet afgifva underdånigt utlåtande, hade Kammarkollegium anfört: att ifrågavarande holme med fiske redan år 1696 förekomme i kronans jordeböcker såsom en särskildt skattlagd lägenhet med ränta till belopp af 5 kronor i nuvarande myntsort; att i 1880 års af kollegium fastställda jordebok densamma upptoges under kronotitel, allmän disposition, bland jordlägenheter under namn af Stegeholm N:o 2, en holme och fiske med ränta 5 kronor och anteckning: »Innehafves under Vesterviks stad under perpetuelt arrende jemlikt Kongl. brefvet den 17 Maj 1739»; att lägenheten således icke ingått i bostället Stufverums skattläggning och ej heller utgjorde någon del af dess tillhörigheter, hvarför berörda boställes arrendator icke hade berättigadt anspråk till något slags ersättning, derest ifrågavarande underdåniga ansökning vunne bifall; att det af lägenheten utgående arrendet till en början varit indelningshafvaren anslaget på lön, derefter ingått

till andra lifgrenadierregements löningsfond samt från och med 1878 indragits till statsverket; att af hvad sålunda blifvit upplyst syntes framgå, att genom indragning till statsverket af bostället Stufverum någon förändring icke inträdt i de rättigheter öfver ifrågavarande holme, som enligt förenämnda Kongl. resolution den 17 Maj 1739 tillkomme Vesterviks stad; samt att, så vida ej holmen, såsom belägen i inloppet från Östersjön till den långt in i landet inskjutande Gamlebyviken, kunde vara erforderlig för militära ändamål och af sådan grund hvarje minskning i kronans nuvarande rätt till holmen borde anses obefogad, collegium alltså icke funne något att erinra mot att staden Vestervik finge förvärfva full eganderätt till ifrågavarande holme. Härefter hade yttrande inhemtats jemväl från Kongl. Arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet, som förklarar sig anse hinder från försvarets synpunkt icke möta för bifall till ansökningen.

Då ifrågavarande kronolägenhet vore närmast jemförlig med de mindre kronolägenheter, hvilkas försäljning redan blifvit af Kongl. Maj:t och Riksdagen beslutad, men lägenheten icke kunde å offentlig auktion till försäljning utbjudas vid det förhållandet att, såsom Kammarkollegium erinrat, staden Vesterviks rätt att under perpetuelt arrende innehafva lägenheten icke kunde anses hafva blifvit i någon mån förminskad genom lägenhetens indragning till statsverket, har Eders Kongl. Maj:t i en den 13 sistlidne April till Riksdagen aflåten nådig proposition föreslagit Riksdagen medgifva, dels att ifrågavarande holme med tillhörande fiske måtte, under full eganderätt och utan skyldighet att utgöra ofvannämnda jordeboksränta, öfverlätas å Vesterviks stad, mot det att staden därför erlade det erbjudna beloppet 400 kronor, dels ock att nämnda köpeskillning må användas på enahanda sätt, som vore föreskrifvet i afseende å medel, som inflöte vid försäljning af mindre kronolägenheter i öfverensstämmelse med Kongl. brefvet den 29 Maj 1874.

Emot försäljningen af ifrågavarande kronolägenhet, hvilkens areal, deri inberäknad en väg, upptagande 1 ref 8 stänger, utgör 12 refvar 40 stänger, eller 2 tunnland, 6,9 kappland, har Riksdagen för sin del icke haft annat att erinra, än att den föreslagna köpeskillningen syntes vara väl låg. Om än det erbjudna beloppet 300 kronor motsvarar förenämnda afgäld, kapitaliserad efter den i dylika afseenden vanligen iakttagna beräkningsgrunden, eller tjugugu gånger afgäldens belopp, synes dock Vesterviks stad genom förvärfvandet af full eganderätt till den vid inloppet till staden och invid stadens planlagda område belägna Stegeholmen eller Slottsholmen tillvinna sig så stor fördel, att med skäl ett vida högre pris borde kunna sättas derå, och staden skulle utan tvifvel

icke draga i betänkande att för denna fördels ernående underkasta sig större penninguppostring än den nu föreslagna; och har i sådant hänseende påpekats, att staden efter förvärfvad eganderätt till denna holme antagligen blefve i tillfälle att å de delar af densamma, som icke kunna anses lämpliga till parkanläggningar, anordna upplagsplatser, hvilkas saluvärde helt visst skulle komma stt ställa sig ganska högt. Riksdagen, som emellertid ej egt någon bättre ledning för bedömande af den lösesumma, som i förevarande fall skäligen skulle kunna bestämmas, har trott densamma kunna höjas åtminstone till den summa, som uppkommer genom den till 60 daler ursprungligen bestämda afgäldens kapitaliserande efter den från och med år 1777 gällande beräkning af tre daler på riksdalern, motsvarande 50 öre på dalern, eller till 600 kronor, hvadan alltså, med inberäkning af den lösesumma, staden förklarat sig villig erlægga för jordeboksräntan, hela köpeskillingen för berörda lägenhet och fiske skulle uppgå till 700 kronor.

Riksdagen har alltså för sin del medgifvit, dels att kronolägenheten Stegeholm eller Slottsholmen med tillhörande fiske må, under full eganderätt, öfverlåtas å Vesterviks stad mot det att staden därför erlägger i ett för allt ett belopp af 700 kronor, dels ock att nämnda köpeskillning må användas på enahanda sätt, som är föreskrifvet i afseende å medel, som inflyta vid försäljning af mindre kronolägenheter i öfverensstämmelse med Kongl. brefvet den 29 Maj 1874.

Med undersätlig vörndnad.

Stockholm den 9 Juni 1883.
